

Het is aardig om de bokken en de schapen van de vroedschap bij name te noemen. In afwezigheid van het lid Boreel de Maregnault, zijn de elf patriotten-stemmers: P. Schagen, J.C. van de Blocquery, P. Opperdoes, J. Berkhout, Nanning van Foreest, J. van Bredenhoff, heer van Oosthuijzen, Jacob van Hoolwerf, P.C. Boon, Jacob Binkhorst, J. van Akerlaken en Dirk van Foreest. Tegen het afschaffen van de stadhoudelijke recommandatie stemmen de kennelijke Oranjeklanten Jan Jager, A. van Stralen, A. Cromhout, C.C. van Akerlaken, D. Jongemaats, A. de Hart, R. Verlooren en H. Berkhout (en dat zal hen een jaar later worden ingepeperd).

OPROER BIJ DE DOELLEN

Elders in het land worden op soortgelijke wijze de oude vrijheden hersteld en daartegen komt Willem V in het geweer: Elburg en Hattem worden in augustus 1786 met geweld in het gareel gedwongen.

Ook in Hoorn raken de gemoederen in opwindung, en als op 11 oktober het Vaderlands Exercitiegenootschap voor de tweede maal buiten de Westervoort heeft geparadeerd, ontstaat er bij terugkeer in de stad "een oproer en verregaande baldadigheid van een partij gemeen aangehitst volk".

Het heeft onderweg zo hier en daar al wat "moeijte en hindernis gezogt en in de weg gebracht met stooten en geschimp", maar bij de poort van de Doelen dringen "eenige gemeene oproerige knaapen om hun domme moedwil en kwaadaardigheid te koelen met zulken force en geweldt op de agterste manschappen aan, dat dezelve uit hunne geleederen en in wanorden geraakten en zij ook de Poort des Doelens niet konden inkoomen".

Er ontstaat "vrij wat opschudding, vloeken, schelden en onbesuyst geweldt", waarin ook enige leden van het te gast zijnde Purmerender patriotten-genootschap "welke agter de Treijn slooten" gemoeid raken.

Van Voorst, die al deze gebeurtenissen met zo grote uitvoerigheid beschrijft, dat hij alleen al voor de jaren 1781-1799 het hele derde deel van zijn vier folianten tellende kroniek nodig heeft, bereikt nu een dramatisch hoogtepuntje: "zelfs zegt men dat een hunner (van Purmerend dus) een vrij hevige stomp of stoot kreeg en dat hij hier op na zijn zabel greep. Dog dit was als olij in 't vuur en maakten het oproerige, slegte gemeene volk maar nog meer raazende en gaande". Het loopt met een sisser af: het genootschap doet het peloton regts om zwenken en het geweer vellen, en dan deinst het gemene volk af. Maar de patriotten durven toch pas des nachts om half drie hun Purmerender gasten "tot buijten de Westervoort aan hunne Schuijt te geleijden, zonder doen eenig onraat te ontmoeten".

Vlag van het Patriottisch Genootschap „Voor Vaderland En Vrijheid“ (verz. Westfries Museum)

ORANJECORPS OPGERICHT

De muis heeft toch een staartje: "in 't voorst van November 1786, weijnig weken na het tumult bij de Doelen" gaan ook de gemene burgers tenslotte tot de oprichting van een eigen legertje over, "het zoogenaamde Exercitiegezelschap, ten Divies voerende "Tot Nut van Hoorns Burgerij".

"Het wierdt doen veel gedagt en geeft ook niet weijnig vermoeden", schrijft Van Voorst ietwat naïef, "dat dit gezelschap is opgericht geworden om het reeds bestaande Genootschap van Wapenhandel, dat meest alle patriotten waren, te dwarsbomen, zoveel zij konden tegen te gaan en aan hetzelfde tot een contrepoids te verstrekken, gelijk doen in natuur en bedoelingen ook veele andere zoogenaamde Oranje Corpsen waren". Ja, wie wind zaait zal storm oogsten.

Het Hoornse Oranjecorps bestaat begin 1787 "uijt 92 contribueerende Leeden, onder welke ook verscheidene vrouwen zig bevonden, mitsgaders uijt 240 Exerceerende Leeden, die in vijf partijen verdeelt waren, om afzonderlijk alle weken eens op voor ieder zijn bepaalde avond te Exerceeren en volgens het gezegde van Hendrik Bieman, de knegt van dit gezelschap, zoo hebben zij 100 stuks snaphanen met bajonetten gehadt, en volgens het boek van Jan van Benthem, die als secretaris fungeerde, zijn daar in verscheidene posten van uijtgave voor kruijt, loot en kogels.

Het corps was opgeregt in een groot pakhuijs agter aan de Vest tusschen de Koe- en de Noorderpoorten omtrent agter tegen het

